

Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2029 laadintaohjeet

Kunnanhallitus 24.08.2026 § 174

260/02.02.01/2026

Kontiolahden kunnan hallintosäännön 60 §:n mukaan kunnanhallitus hyväksyy talousarviokehityksen ja talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Vuonna 2025 kunnan tilinpäätös oli noin 0,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja vuoden 2026 tilinpäätöksen arvioidaan olevan muutetun talousarvion mukainen eli noin 1,0 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kontiolahden kunta on investoinut merkittävästi viime vuosina. Korkea investointitaso näkyy kasvaneiden poistojen ja velanhoitokustannusten kautta käyttötaloutta heikentävänä tekijänä. Investointitasoa on pyritty vakauttamaan kestäväälle tasolle velkaantumiseen liittyvien riskien kasvun, korkotason nousun ja korkean investointitason menoja lisäävien vaikutusten rajoittamiseksi. Investointitason säilyttämistä kestäväällä tasolla haastavat suunnitelmakauden investointitarpeet. Voimassa oleva investointisuunnitelma kasvattaa poistoja suunnitelmakaudella, mutta Kontiolahden pääterveysaseman myynti sekä yhtiöitettävien sote-kiinteistöjen poistuminen kunnan taseesta pienentävät vuosittaisia poistoja noin 425 000 eurolla. Ennakkolaskelmien mukaan poistot vähenevät 450 000 eurolla vuonna 2027 vuoteen 2026 verrattuna. Suunnitelmavuonna 2028 poistojen määrä kääntyy jälleen kasvuun 130 000 eurolla, ja vuonna 2029 poistojen määrä pysyy lähes samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna.

Valtionosuuslaskelmaennusteet ovat muuttuneet vuoden 2026 aikana taloussuunnitelmakaudelle tehtyihin arvioihin verrattuna. Elokuussa julkaistujen ennusteiden mukaan vuoden 2027 valtionosuudet tulisivat olemaan 16,05 miljoonaa euroa eli 1,0 miljoonaa euroa vähemmän kuin aiemmassa taloussuunnitelmassa. Vuoden 2026 talousarvioon verrattuna valtionosuudet pienenevät 0,5 miljoonaa euroa eli 3,3 %. Valtionosuuksien vähenemiseen vaikuttaa erityisesti verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen väheneminen. Valmisteilla ollut valtionosuusuudistus kaatui vuoden 2025 aikana, eikä vuoden 2027 alusta suunniteltu valtionosuusuudistus tule toteutumaan.

Verotulojen ennusteet ovat tarkentuneet taloussuunnitelmakaudelle. Kesäkuussa tehtyjen ennusteiden mukaan vuoden 2027 verotulokertymän ennustetaan olevan 38,6 miljoonaa euroa, mikä on 0,1 miljoonaa euroa enemmän kuin taloussuunnitelmakaudelle 2026–2028 tehdyssä vuoden 2027 ennusteessa.

Kunta-alan voimassa oleva palkkaratkaisu lisää kunnan henkilöstökustannuksia merkittävästi taloussuunnitelmakaudella. Korkoa korolle laskien sopimuskauden (1.5.2025–29.2.2028) palkkakustannukset nousevat jopa 9,5 %. Vuoden 2027 palkankorotukset toteutuvat 1.4.2027, ja niiden yhteisvaikutus on 2,8 %. Koska palkankorotukset eivät astu voimaan vuoden alusta, vuoden 2027 talousarviosuunnittelussa käytetään palkankorotusten yhteisvaikutuksen arviona 2,1 % henkilöstön palkkasummasta.

Toimintakulujen kasvun rajaamista on jatkettava toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi tulevina vuosina. Uudet menot lisäävät toimet tulee rajata lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseen. Talousarviovalmistelun edetessä osastojen tulee valmistella

talousarvioesitykset kunnanhallituksen 7.9.2026 antaman talousarviokehyksen mukaisesti.

Sote- ja pelastustoimen kiinteistöt tuli yhtiöittää vuoden 2026 alusta voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Yhtiöittämisvelvoite perustuu kilpailuneutraaliteettivaatimukseen. Kunnan toimiessa markkinoilla sen tulee toimia samoin pelisäännöin kuin markkinoilla toimiva yksityinen toimija. Yhtiöittämistä on valmisteltu, ja valtuusto on tehnyt asiaa koskevan päätöksen 18.5.2026 § 20. Yhtiöittämisellä on suoria vaikutuksia kunnan taloussuunnitelmaan muun muassa vuokratulojen, kiinteistöjen ylläpitokustannusten, poistojen ja lainanhoitokustannusten kautta. Yhtiöittämistapa vaikuttaa siihen, millaiset taloudelliset vaikutukset yhtiöittämisellä on kunnan kannalta. Yhtiöittämisen taloudelliset vaikutukset tarkentuvat syksyn aikana, ja ne otetaan huomioon talousarviokehyksen antamisen yhteydessä.

Kunnan lainojen suojausaste on korkea, minkä vuoksi korkomarkkinoiden heilunnalla ei ole äkillisiä suoria vaikutuksia kunnan olemassa olevaan lainakantaan. Uusilla talousarviolainoilla on olennainen vaikutus tulevien vuosien korkokustannusten kehitykseen.

Talousarviota valmistellaan kunnissa muutosten ja epävarmuustekijöiden keskellä, minkä vuoksi tulevat vuodet tulevat olemaan taloussuunnittelun osalta haasteelliset.

Vuoden 2026 kunnallisveroprosentti on 8,8 %. Vuoden 2027 kunnallisveroprosentista tulee päättää 17. marraskuuta mennessä. Kunnallisveroprosentista päätetään prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella.

Talousarviokirjan tulee olla linjassa kuntastrategian kanssa. Kuntastrategian toteuttamista tukevat toiminnalliset tavoitteet ja mittarit ovat osa taloussuunnitelmaa. Talousarvion toiminnalliset tavoitteet asetetaan kuntastrategian mukaisten näkökulmien pohjalta.

Kestävä ja terve kuntatalous

- Loistavin asenne - Olemme haluttu työnantaja
- Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö
- Kehittyvien asumisen ja elämisen ympäristö
- Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö

Kahdelle ensimmäiselle näkökulmalle tulee asettaa 1–2 tavoitetta. Muiden näkökulmien osalta tulosalueiden tulee asettaa omaan toimintaan liittyville näkökulmille yhteensä 1–3 tavoitetta. Asetettavat tavoitteet kohdistuvat olennaisiin toimintoihin ja ohjaavat kehittämään toimintatapoja ja siten toiminnan tuloksellisuutta. Tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä ja konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä. Suosituspituus talousarviokirjan tulosaluelomakkeille on enintään kaksi sivua.

Liittenä:

1.) Kontiolahden kunnan talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2029 laadintaohjeet

Lisätietoja: talousjohtaja Minna Kuusela-Hurskainen p. 050 302 8003

.

Kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää:

- 1) hyväksyä talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2029 laadintaohjeet ja
- 2) käsitellä talousarviokehysten kunnanhallituksen kokouksessa 7.9.2026.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkintä: Tekninen johtaja Tommi Hirvonen ja kasvatus- ja koulutusjohtaja Leila Kurki olivat läsnä asian käsittelyn aikana, mutta eivät osallistuneet päätöksentekoon.

Merkintä: Kokouksessa pidettiin tauko klo 19:16-19:21.